

Калина ЩЕРЕВА

Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“
Велико Търново, България
k.shtereva@ts.uni-vt.bg

**ДУХЪТ НА ЗАКОНА, БУКВАТА НА ЗАКОНА.
ПРОБЛЕМИ ПРИ ПРЕВОДА НА
НАКАЗАТЕЛНОПРАВНИ ТЕКСТОВЕ ОТ
НЕМСКИ НА БЪЛГАРСКИ ЕЗИК**

Kalina SHTEREVA

St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo
Veliko Tarnovo, Bulgaria
k.shtereva@ts.uni-vt.bg

**THE SPIRIT OF THE LAW, THE LETTER OF
THE LAW. PROBLEMS IN THE TRANSLATION OF
CRIMINAL LAW TEXTS
FROM GERMAN INTO BULGARIAN**

The article deals with the politically correct use of language in the translation of criminal law texts from Bulgarian into German. As the socio-political changes occur at different rates in the two linguistic and cultural communities, it is sometimes preferable to use the method of the adaptive translation in order to retain the connotative characteristics of the source text in the target text.

Keywords: translation, law, Bulgarian, German.

Езиците се променят – това е факт, очевиден дори и за неизкушените от лингвистиката. Но докато някои промени се случват стихийно, импулсивно и непредсказуемо, обхващайки за кратко време големи групи от носители на езика (напр. лексикално-граматични нововъведения в младежкия сленг; политически жаргонизми, свързани с актуални събития и т.н.), то в традиционно по-консервативните лексикални подсистеми (терминологии, специализирани езици, езикови стандарти) езиковите иновации навлизат бавно, премерено, носейки институционалната тежест на съответните експертни решения, довели до официалното им въвеждане.

Видно е, че причините за диахронните лексикални изменения, както и темповете на тяхната узуализация, могат да варират на различните лексикални равнища на езика. Още по-сложна става картината, ако включим и интерлингвистичните аспекти, необходими например за прецизирането на компаративистичните изследвания или за извършването на професионални преводи. Лексикални промени, свързани с едни и същи денотати, често се извършват с различни темпове и с различно ниво на институционализация в различните езици – класически пример са производните на латинската дума *niger*, чиято конотация е различна в западните общества с колониално минало и обществата, нямащи исторически допирни точки с робството, расизма и експлоатацията на тъмнокожите.

С оглед на тези предизвикателства пред специалистите езиковеди в настоящата статия ще бъдат разгледани процесите на лексикална промяна и узуализация в наказателно-правните текстове на български и немски език и произтичащите от тези процеси проблеми на превода на такива текстове от немски на български.

Особености на правните текстове

Говорейки за динамиката на лексикалните промени в разговорния език от една страна и специализираните езици – от друга, трябва да отбележим, че тези равнища на езиковата комуникация не са изолирани едно от друго. Напротив, те се намират в едно състояние на непрестанна интерференция и лексикален обмен. Разговорният език често приема термини от професионалните социолекти, които тогава изгубват тясното си, специализирано значение и се превръщат в общодостъпна, универсална лексика, а специализираните езици от своя страна се изменят под влиянието на интензивните и трайни тенденции в ежедневието.

В още по-голяма степен това важи за юридическите текстове, тъй като те се отличават с една своеобразна двупосочност на комуникативния си заряд – повечето от тях са едновременно и тясно специализирани, и достъпни за по-широка аудитория. Може да се каже, че езикът на правото носи всички характеристики на специализираните езици: той има своя терминология, или по-точно система от терминологии, отличава се със своя стилистика и синтаксис, използва се от експерти в съответната професионална сфера. И в същото време правните текстове, особено нормативните и прескриптивните текстове (законали, директиви, правилници), трябва да бъдат достъпни и разбираеми за обикновения гражданин. За да спазва закона, гражданинът трябва да го познава и разбира. Тоест, при този тип текстове имаме хетерогенна картина на адресатите и възможните реципиенти: от една страна такива текстове се създават и използват от институциите и експертите, които оперират в сферата на правната, съдебната и административната власт, а от друга страна в прагматично-битов план те са релевантни за всеки отделен гражданин и за цялото общество, чиято уредба се регулира именно чрез тях.

Именно поради тази причина езикът на правото е един от най-динамичните и податливи на външни влияния специализирани езици. Лексикалната интерференция между различните стратификационни нива на комуникацията в този случай се явява езикова проекция на процеса на постоянно взаимодействие между гражданското общество и законодателната власт в демократичните общности. Този процес може да бъде много интензивен, непредсказуем и в кратък срок да доведе до сериозни обществено-политически промени, които от своя страна да бъдат съпътствани със съответни лексикални иновации или промени в семантичната структура на вече съществуващите термини (напр. оказионализъмът *Brexit*, придобил международно значение не само като понятие, свързано с конкретна историческа ситуация, а и като продуктивен словообразователен модел, срв. *Frexit, Nexit*). Бусе (1992) обяснява динамиката между правната система и социума по следния начин:

Правилата трябва да бъдат публично оповестени, за да могат да бъдат възприети и спазвани от правните субекти. И обратно, гражданите, съответно техните политически представители, трябва да заявят своята воля, за да може тя да бъде отразена в правилата. (Busse 1992: 32, преводът мой – К. Щерева)

Правната система и юридическите текстове са подвластни на духа на времето, те са отражение на развитието на дадено общество и показват неговите културни особености, морално-етичните му ценности и обществено-политическите тенденции, характерни за даден период. По думите на Вагнер (Wagner 2013: 49) правото често е „замръзнала политика”, а политиката от своя страна е продукт на обществените нагласи и съсредоточия. Разбирането за „престъпление“ и „наказание“ например се променя с времето – определени деяния в недалечното минало са били инкриминирани или са се считали за нарушение на обществения ред, а днес се ползват от специалната защита на закона (хомосексуалност, проституция), и обратно – модели на поведение, считани за норма в миналото, днес попадат под ударите на закона (нехуманно отношение към животни, физическо наказание на деца и др.). Появяват се и нови видове престъпност, които преди не са съществували (киберпрестъпност). Може да се каже, че всяка смяна на обществено-политическия строй, както и всяка промяна на преобладаващите ментални парадигми, е свързана със съответни изменения на нормативните текстове, както и с промени на лексикално ниво в юридическия език. Определени термини отпадат и се заменят от нови, лексикалните единици се вмъкват в нови контекстуални рамки и конфигурации, изменя се конотативната аура на думите, а с нея и съответният емоционално-евалуативен ефект от употребата им. С пълно право може да се говори за юридически архаизми, неологизми и историзми.

Всички тези тенденции се случват с различен темп и интензивност в отделните езиково-културни общности. Това представлява истинско предизвикателство за професионалните преводачи на документи, които често са

принудени да лавират между задължението за максимално точно предаване на съдържанието на оригиналния текст и гласните или негласни правила за политическата коректност на изказа в целевия език. Това вътрешно противоречие се наблюдава особено често при превода на юридически текстове, тъй като при тях има допълнителни изисквания за емоционално-конотативна неутралност, лаконичност и максимална смислова прецизност на формулировките (т. нар. „нулев стил“).

При двата конкретни езика, които ще бъдат разгледани тук, е налице обща правна рамка (европейското законодателство), но в същото време може да се каже, че става въпрос за две общества без силно изразени културно-исторически допирателни, което означава, че въпреки институционалното унифициране ще се наблюдават и разлики в светоусещането и ценностната система, като тези културно обусловени различия ще намерят своето отражение в лексиката, използвана в българските и германските правни текстове.

С оглед на това по-долу ще бъдат разгледани някои конкретни примери за разминавания в денотацията и конотационния спектър и възможностите за предаването им в преводния продукт.

Феминизация на езика

В немскоезичните държави феминистката лингвистика се утвърждава като изследователско поле през 70-те години на миналия век. Тя се стреми да институционализира езиковия израз на засилващата се тенденция към еманципация и социална равнопоставеност на женския пол. Феминистката лингвистика използва като отправна точка за полемиката си извода, че „...немският език отразява, но същевременно конструира и налага патриархалната структура на обществото... От това произтича проблемът, че жените вече не се идентифицират с този език, което води до социални, дори до психически проблеми, тъй като за всеки човек е от екзистенциална важност да бъде възприеман и признаван с неговата идентичност” (Килева-Стаменова 2017).

Промените в обществените нагласи и очаквания намират своята лексикална конкретизация в институционалното въвеждане на фемининни форми при означения за титли, професии и длъжности.

Докато в немскоезичните държави въпросът за пола от десетилетия е обект на езиковедски анализ и целенасочена езикова политика, то в България липсват подобни интензивни обществени дебати по тази тема. Опитите за привнасяне на чужди практики без провеждането на последователна разяснителна кампания и обществена дискусия (напр. означението „колега” по отношение на лица от женски пол) често се сблъскват с недоумение и присмех. Очевидно феминизирането на езика и свързаната с него промяна на менталните парадигми тук се случват с по-бавни темпове. Ако в немския език този процес вече е обхванал всички диастратични и диафазични области на езика, то в българското общество все още употребата на маскулинни форми се счита

за стандарт в официалната комуникация (*професор Иванова, доктор Алексиева, министър Здравкова* и т.н.). Съответните лексикални форми в женски род (*професорка, докторка, министърка*) са допустими единствено на ниво разговорна, фамилиарна реч, като в зависимост от контекста и паравербалните фактори могат дори да звучат пренебрежително и презрително.

Тази разлика в светоусещането и обществените нагласи се проявява и като проблем на превода на правни текстове. Утвърдената линия на езикова политика на немскоезичните държави налага използването на фемининни форми в юридическата документация; в същото време българският стандарт изисква употребата на мъжки род в този вид текстове. По тази причина в случая се препоръчва адаптивен превод: изходният текст се приспособява към комуникационните конвенции на целевата култура. При превод на немски текстове, съдържащи фемининни означения, в българските текстове съответно се използва мъжки род:

Staatsanwältin Kurt
Richterin Heike Sporn
Mag^a Oppitz-Plörer

Прокурор Курт
Съдия Хайке Шпорн
Маг. Опиц-Пльорер

Тепърва предстои преводачите да се сблъскат и с предизвикателствата на все по-засилващата се тенденция към цялостен отказ от диференциация на названията по полов признак и използването на граматично неутрална лексика (генеричен среден род, множествено число) по отношение на титлите, професиите и длъжностите.

Евфемизация

Евфемистичната употреба на езика е универсален социокултурен феномен, чийто произход се корени в ирационалната представа за наличието на мистична връзка между думите и обектите, които те назовават. Докато в древните общества табуизирането на определени думи е свързано със страха от реални последващи събития, свързани с изговарянето им (напр. „предизвикването“ на болест чрез назоваването ѝ), то в днешно време избягването на конкретна лексикална единица в даден контекст, съответно замяната ѝ с друга единица, изпълнява преди всичко социокултурни комуникативни функции: предотвратяване на неудобни ситуации, превенция на дискриминиращо и/или обидно отношение, смекчаване и завоалиране на негативни факти и събития.

Често лексикалните промени, дължащи се на евфемистична употреба на езика, са свързани с т. нар. политическа коректност. Терминът „политическа коректност“ води началото си от 70-те години на миналия век и представлява задължаваща линия на поведение и говор, която гарантира запазването на правата и достойнството на малцинствени и/или социално уязвими групи от населението. Думи и изрази, които се считат или биха могли да се сметат за обидни,

презрителни или пренебрежителни, съзнателно се изключват от употреба в публичното пространство, а на тяхно място се въвеждат синонимни корелати с неутрална конотация. Тези промени навлизат сравнително бързо в правните текстове, тъй като езикът на правото по дефиниция трябва да бъде максимално „стерилен“, обективен и безпристрастен. Проблемът е, че уж неутралните означения могат много бързо да придобият негативни смислови нюанси и в крайна сметка да се окажат не по-малко обидни и дискриминиращи от изразите, които заместват. Това важи особено в случаите, при които лексикалната промяна е спусната „отгоре“, без да е преминала естествената еволюция оказионализъм – узуализъм – институционализъм.

Промените, свързани с евфемистичната употреба на езика, могат да се установят например чрез диахронно изследване на законодателните текстове. Еднакви или подобни съдържания в различните времеви диапазони биват предадени чрез различни лексикално-граматични средства, като мотивът за промяната е политическата коректност на изказа, срв.

НПК от 1952 г.	НПК от 2006 г, изм. и доп. 2017 г.
<p>Част първа, раздел I 6. Не се започва наказателно преследване, а започнатото се прекратява: а) ако деецът е умрял</p>	<p>Част първа, глава 3, чл. 24 (4) Чл. 24. (1) Не се образува наказателно производство, а образуваното се прекратява, когато: ... 4. деецът е починал</p>

Фигура 1.

Съгласно изследването на А. Ефтимова (Ефтимова 2016) темите и понятията, които най-често са обект на табуизиране и евфемизиране в българското медийно пространство са: болести, смърт, сексуални отношения и поведение, етнически групи, части на тялото, външен вид, възраст (Ефтимова 2016: 63). Тези тематични комплекси са универсални, в повечето съвременни общества те в по-малка или по-голяма степен се характеризират с тенденция за индиректна номинация, завоалиране на смисъла, смекчаване на негативното съдържание. Но както и при езиковата феминизация, така и тук промените и тяхното институционализиране се осъществяват с различни темпове и устойчивост в отделните езиково-културни общности. За разглежданата двойка езици (български – немски) може да се даде следният пример за разминаване в конотативната нюансираност на използваната лексика:

НПК от 1952 г. (Част първа, раздел V, чл. 3, ал. 50)	Глухите и немите се разпитват чрез тълковници – лица, които разбират знаците им.
НПК от 2006 г, изм. и доп. 2017 г. (Глава 14, раздел 2, чл. 142)	(2) Когато свидетелят е глух или ням , назначава се тълковник.
Strafprozessordnung (aktuell) (§ 66 Eidesleistung bei Hör- oder Sprachbehinderung)	(1) Eine hör- oder sprachbehinderte Person leistet den Eid nach ihrer Wahl mittels Nachsprechens der Eidesformel, mittels Abschreibens und Unterschreibens der Eidesformel oder mit Hilfe einer die Verständigung ermöglichenden Person... <i>(hör- oder sprachbehinderte Person = лице със слухово или речево увреждане)</i>

Фигура 2.

Макар че в езика на българските институции използването на евфемистичния израз „лице с увреждане” вместо „инвалид”, „сляп”, „глух” и т.н. вече е масово разпространено и има статута на стилистична норма, тази промяна очевидно все още не е въведена в Наказателно-процесуалния кодекс на РБ. Буквалният превод на „глух” и „ням” със съответните лексикални еквиваленти на немски („taub” и „stumm”) обаче би представлявал сериозно нарушение срещу утвърдения германски стилистичен стандарт при този тип текстове и при всички случаи би създал впечатление за грубост, некоректност и несъобразителност. С цел уеднаквяване на конотативните сигнали в изходния текст и преводния продукт се препоръчва използването на адаптиращ превод („hör- oder sprachbehinderte Person” вместо „taub oder stumm”).

Лексикалната промяна като проекция на общественно-политическа промяна

Докато при първите два вида лексикални изменения промяната е свързана единствено с нагласите и отношението на говорещите, а самите денотати не се изменят, то тук ще бъдат разгледани случаи, при които езиковите иновации са проекция и на съответни общественно-политически промени. Промяната на нагласите води първо до качествени промени в обективната реалност, а впоследствие (или паралелно) – и до промяна в изказа.

Подходящ пример за еволюция на нагласите, която е съпътствана от промени в означаващите и техните означаеми, е развитието на понятието „място за лишаване от свобода” в Германия през последните 100 години. Заедно с промяната на разбирането за престъпление и наказание настъпват промени в изгледа, условията, организацията на тези места, като с годините неколккратно се променя и лексикалният апарат, свързан с тяхното обозначаване в наказателно-правните текстове.

Така например до 1952 г. местата за лишаване от свобода са се обозначавали като „Zuchthaus“ – думата описателно може да се преведе като „дом за строго възпитание и дисциплиниране“. Основната идея е, че криминално проявените лица могат да се приучат към порядъчен живот чрез желязна дисциплина и тежък физически труд, водещият принцип гласи „ora et labora“ („моли се и работи“). След края на Втората световна война думата придобива крайно негативна конотация, тъй като се свързва с концентрационните лагери, антихуманното отношение и физическото малтретиране на затворниците, което често завършвало с тяхната смърт. Това води до целенасочена промяна в условията на затворите и цялостната концепция за отношението към нарушителите на закона. На преден план излизат хуманното отношение към затворника, правото му на почивка и странични занимания, както и мерките за неговата ресоциализация. Този институционално-обществен обрат намира своята езикова проекция в замяната на политически некоректното наименование „Zuchthaus“ със стилистично неутралната дума „Gefängnis“. От 1952 г. до 1977 г. местата за лишаване от свобода в Наказателно-процесуалния кодекс на ФРГ са обозначени именно като „Gefängnis“.

Думата „Gefängnis“ е производна на глагола „fangen“ със значение „хващам, улавям, залавям“. Нейната семантична структура е най-близка до българската дума „затвор“. Тя намира широко разпространение, като и до днес се употребява масово в общезиковите, неспециализирани текстове и в разговорната реч. Въпреки това в наказателно-правните текстове (отначало на ФРГ, след това и на обединена Германия) от 1977 г. насам се използва приоритетно думата „Justizvollzugsanstalt“ (или само „Vollzugsanstalt“) вместо „Gefängnis“. Буквалното значение на тази дума е „място за правно изпълнение“, тоест тя измества фокуса от личността („заловения, затворения“) към безличното от семантична гледна точка място на изтърпяване на наказанието. Институционализираната замяна на „Gefängnis“ с „Justizvollzugsanstalt“ (в актуалния Германски наказателен кодекс думата „Gefängnis“/„затвор“ не се среща нито веднъж) маркира прехода от обектност към субектност на престъпника: той вече не се третира като обект на санкциониращи действия (залавяне, затваряне, наказание, дисциплиниране и т.н), а като субект, който има свободна воля и основни човешки права, подобно на останалите членове на обществото (Ortner 1988: 21–35).

Линията „обектност – субектност“ в правната терминология прозира и при други наименования на юридически понятия; така например има тенденция преследваните от закона лица да не се наричат „преследвани“ („Verfolgte“), а „търсени“ („Gesuchte“), тъй като семантичната структура на глагола „търся“ изразява по-ниска степен на афект върху обекта на глаголното действие в сравнение с „преследвам“. Самите лишени от свобода също вече не се наричат „Gefangene“ (= затворници; лица, които са обект на действието), а „Insassen“ (= обитатели; лица, които са субект на действието). Помещенията, в които жи-

веят, се обозначават като „Räume“ (= помещения – неутрално обозначение), а не като „Zellen“ (= килии – обозначение, предполагащо принудително пребиваване и/или лоши условия на живот). Като цяло може да се каже, че престоят в затвора вече не се разглежда като възмездие и наказание (обектност на лишения от свобода), а по-скоро като време за оказване на специализирана психологическа помощ и подготовка за живота извън затвора (субектност на лишения от свобода). На практика това означава също, че фокусът на правните мерки вече не е ретроспективен, тоест насочен към вината за минали престъпления, а е ориентиран към бъдещето – към предстоящата ресоциализация и реинтеграция на индивида в обществото.

Очевидно всички тези институционализирани лексикални иновации по отношение на мястото за лишаване от свобода („Zuchthaus“ – „Gefängnis“ – „Justizvollzugsanstalt“) са езиковият израз на по-дълбоки обществено-политически пренастройки. Всяка от трите думи носи собствено семантично звучене и се асоциира с различна методология и философия на прилагането на правното наказание „лишаване от свобода“. Цялостното предаване на всички тези конотации и смислови нюанси не би било възможно при превод на български, тъй като в българския език липсват подобни езикови проекции на социално-правни нововъведения, а вместо това с десетилетия наред се използва една и съща лексика, въпреки смяната на политическата система, срв.

НАКАЗАТЕЛЕНЪ законъ Утвърден с указ от 2.02.1896:

ГЛАВА II. За наказанията.

13. Наказанията са:

а) Главни:

- 1) смъртно наказание;*
- 2) строгъ тъмниченъ затворъ;*
- 3) тъмниченъ затворъ;*

НПК от 1952 г., част шеста, раздел XXI, ал. 266:

Наказанието лишаване от свобода се изпълнява в специално организирани и ръководени от Министерството на правосъдието места – затвори, затворнически общежития и поправителни домове.

Наказателен кодекс от 1968, раздел II, Чл. 40.(1) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., бр. 75 от 2006 г.)

Наказанието лишаване от свобода се изтърпява в затворите и поправителните домове, както и в затворническите общежития към тях.

И трите немски понятия („Zuchthaus“, „Gefängnis“, „Justizvollzugsanstalt“) могат да бъдат адекватно предадени на български с думата „затвор“; по този

начин обаче се елиминират семантичните нюанси помежду им. Хронологията, която се крие зад тях, и свързаните с нея конотативни значения остават невидими за българския реципиент, тъй като докато еволюцията на обществено-правната концепция за лишаването от свобода в Германия е ясно разпознаваема и отграничена в последователни стъпки на ниво лексикална система, то в българския език се наблюдава консерватизъм по отношение на означаването на съответните понятия.

Тази асиметрия на означаващите следователно също представлява проблем на трансфера от немски на български език и обратно, срв.

Из официално писмо от германската прокуратура до българската прокуратура:

*... unter dem Vorbehalt, dass die auf der Grundlage eines Europäischen Haftbefehls übergebenen Personen in **Justizvollzugsanstalten** verteilt werden, die Haftbedingungen entsprechend Art. 3 EMRK zur Verfügung stellen...*

Отговор на българската прокуратура:

*Администрацията на **затвора** съблюдава примерните критерии в Европейските правила ... През 2017 г. в корпуса на **затвора** са поставени нови съоръжения за топла вода. Продължават да се правят планирани ремонти в **килиите**...*

При трансфера от български на немски следва преводачът да се съобрази с вече конвенционализираната – и следователно задължаваща – употреба на актуалните немски лексикални съответствия и да преведе „затвор” като „Justizvollzugsanstalt“, а „килии” – като „Räume“. По този начин се запазва конотативната еквивалентност, междуинституционалната, съотв. междуезиковата комуникация протича гладко и в духа на политическата коректност. Същият метод на адаптация на текста се препоръчва и при другите лексикални единици, маркиращи прехода от обектност към субектност на индивида в германското наказателно и наказателно-процесуално право (килия/Raum, затворник/Insasse, преследвано лице/gesuchte Person).

Заклучение

Разликите в културно-историческото наследство на езиковите общности обуславят различните темпове, с които се случват промените на обществено-политическите нагласи и свързаните с тях лексикални иновации. Българският институционален език се изменя по-бавно в сравнение с немския език, затова в някои преводни ситуации се препоръчва адаптирането на целевия текст с цел запазване на конотативната насоченост и политическата коректност на използваната лексика.

ЛИТЕРАТУРА

Ефтимова 2016: Ефтимова, А. *Политическата коректност – отговор на табуизацията и детабуизацията на медийната реч*. https://www.slav.uni-sofia.bg/images/stories/documents/A_Evtimova.pdf (6 юни 2019). // **Eftimova 2016:** Eftimova, A. *Politicheskata korektnost – otgovor na tabuizatsiyata I detabuizatsiyata na mediynata rech*. https://www.slav.uni-sofia.bg/images/stories/documents/A_Evtimova.pdf (June 6, 2019).

Килева-Стаменова 2017: Килева-Стаменова, Р. *Полът в езика*. <https://www.goethe.de/ins/bg/bg/kul/mag/20995083.html> (8 юни 2019) // **Kileva-Stamenova 2017:** Kileva-Stamenova, R. *Polat v ezika* <https://www.goethe.de/ins/bg/bg/kul/mag/20995083.html> (June 8, 2019).

Busse 1992: Busse, D. *Recht als Text. Linguistische Untersuchungen zur Arbeit mit Sprache in einer gesellschaftlichen Institution*. Tübingen: Niemeyer.

Ortner 1988: Ortner, H. *Gefängnis. Eine Einführung in seine Innenwelt*. Weinheim und Basel: Beltz Verlag.

Sandrini 1994: Sandrini, P. *Übersetzen von Rechtstexten. Fachkommunikation im Spannungsfeld zwischen Rechtsordnung und Sprache*. Tübingen: Gunter Narr Verlag.

Wagner 2013: Wagner, St. *Ersatzgesetzgeber oder nicht? Die problematische Stellung des Bundesverfassungsgerichts im politischen System der Bundesrepublik Deutschland*. Diplomica Verlag.

Wiesman 2004: Wiesmann, E. *Rechtsübersetzung und Hilfsmittel zur Translation*. Tübingen: Gunter Narr Verlag.